

УДК 687.053

АДАПТАЦІЙНИЙ ОДЯГ ЯК СКЛАДОВА УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ

СУПРУН Наталія

Київський національний університет технологій і дизайну, Україна

Надано результати аналізу необхідності створення адаптаційного одягу для людей з інвалідністю з метою зменшення їх соціальної і психічної ізоляції в суспільстві. В рамках концепції універсального дизайну проведена розробка спортивного костюму для осіб з травмами хребта, які користуються для пересування інвалідним візком. Костюм відрізняється сучасним дизайном, намаганням максимально задовільнити вимоги споживачів та забезпечити високі гігієнічні та ергономічні властивості.

Ключові слова: адаптаційний одяг, універсальний дизайн, спортивний костюм для осіб з травмами хребта.

ВСТУП

Універсальний дизайн – це принцип створення виробів і організації навколишніх умов, які були б найбільш придатні до використання кожною людиною, незалежно від її віку або фізичних можливостей. В рамках цього підходу в останні десятиріччя в розвинених країнах світу йде активна робота над створенням безпечного, комфортного, доступного, інформативного середовища для маломобільних груп населення, зокрема для людей з обмеженими можливостями. «Невидимість» інвалідів в Україні неприємно вражає іноземців, які приїжджають до нас, і вона пов'язана далеко не в останню чергу з самовідчуттям людей з вадами здоров'я в публічному просторі. Поки зберігається ця невидимість - зберігається громадська байдужість до теми в цілому. У суспільстві, де інваліди складають близько 10% населення, їх вплив може бути дуже значним, але для цього їм потрібно відчувати себе вписаними в соціум, і не останню роль тут грає можливість адекватно виглядати в своєму одязі. В останні десятиліття в світі кардинально змінилося ставлення до проблеми інвалідності, пріоритетним є питання про рівноправну загальну діяльність інвалідів з іншими членами суспільства. У сучасному розумінні, інвалідність – це не властивість людини, а перешкоди, які виникають у неї в суспільстві. В нашій країні, де інваліди складають близько 7% населення, їх вплив може бути дуже значним, але для цього їм потрібно відчувати себе вписаними в соціум, і не останню роль тут відіграє можливість бути адекватно одягненими.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Важко переоцінити вплив одягу на ступінь самостійності людини, створення і підтримку її фізичного і психологічного комфорту. Більшість людей з інвалідністю стикаються з важко вирішуваними проблемами, що перешкоджають підвищенню їх особистісного статусу в соціумі, соціальної активності та адаптації, середовищної мобільності і рівня матеріального добробуту. Створення одягу для цієї категорії споживачів, який у міжнародній практиці має назву “адаптаційний одяг”, є вагомим фактором у зменшенні їх соціальної і психічної ізоляції в суспільстві.

Метою роботи є розробка, в рамках концепцій універсального дизайну, конструкції спортивного костюму – одного з найбільш затребуваних видів одягу для людей з інвалідністю, які користуються інвалідними візками для пересування.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Реалізація державної політики відносно осіб з інвалідністю, яка передбачає забезпечення їх права на максимальну участь в економічному і соціальному житті суспільства та можливість жити гідно, створює потребу в розширенні мережі підприємств, які займаються виготовленням одягу для людей з особливими потребами. Аналіз вітчизняного ринку засвідчив, що окрім корсетів, виготовлених індивідуально, виробів масового виробництва для людей з інвалідністю різного віку в Україні практично не існує. Між тим, досвід розвинених країн свідчить про інвестиційну привабливість цього сектора виробництва. Враховуючи те, що цей сегмент ринку в нашій країні є практично не заповненим, створення зручного функціонального одягу різного призначення в рамках підходу універсального дизайну є актуальним завданням для спеціалістів, які працюють в галузі легкої промисловості.

Спеціально розроблений адаптаційний одяг має відповідати усім вимогам, що пред'являються до сучасного функціонального одягу, забезпечувати усі види комфорту при експлуатації, при цьому маскувати можливі дефекти фігури та надавати змогу непомітно ззовні розташовувати спеціальні елементи (сечовідводи, протези та ін.). Аналіз вимог людей, які пересуваються за допомогою інвалідного візка, до асортименту одягу виявив [1-3], що одним із універсальних його видів вважається спортивний костюм, однак конструкція та вибір матеріалів мають відповідати особливостям експлуатації. Проведене нами анкетування серед користувачів інвалідних візків дозволило визначити певні недоліки того спортивного одягу, яким вони користуються зараз. Сидяче положення викликає ряд проблем, пов'язаних як з естетичними, так і з ергономічними властивостями. Саме тому спортивні штани звичайного крою, як правило, є занадто короткими у задній частині талії і надто високі над животом, в області колін створюється непотрібна складка, довжина передньої частини штангин недостатня, пояс при сидінні не фіксується на талії. Є

незручності і при використанні куртки – при сидячому положенні в області живота створюється жорстка складка, доступ до карманів утруднено, швидко витирається частина рукав, яка контактує з колесами візка. Дуже часто рельєфна фактура матеріалу або жорсткі шви сприяють створенню подразнень шкіри. Всі ці недоліки були враховані нами при розробці спортивного костюму для інвалідів – спинальників, конструкція якого створювалась при активній участі потенційних споживачів (рис.1).

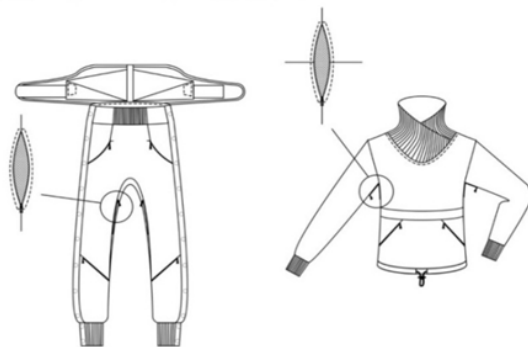

Рис. 1. Ескіз спортивного костюму для інвалідів-спинальників

Костюм відрізняється сучасним дизайном та максимальною прилаштованістю до умов експлуатації. Для забезпечення клімат-контролю підодягового простору в штанах і фуфайці передбачені прорізи вентиляційні отвори, затягнені тонким трикотажним сітчастим полотном; геометричний розмір отворів регулюється застібками-блискавками. Штани повністю роз'єднуються по лінії стегон, кишені розташовані нижче колін, що робить зручним доступ до них в сидячому положенні. Задня частина штанів в області сидіння завищена, за допомогою текстильних застібок до неї легко і надійно приєднується і фіксується жорсткий корегуючий корсет. Передня частина штанів, навпаки, занижена. За розробленою конструкцією було виготовлено експериментальний екземпляр спортивного костюму і надано для дослідної експлуатації споживачеві, за домовленістю з яким буде здійснюватися регулярний моніторинг ключових показників якості.

ВИСНОВКИ

Проектування та виробництво зручних та безпечних предметів широкого вжитку, в тому числі, виробів легкої промисловості, для різних вразливих верств населення, є однією з ідей універсального дизайну. В рамках цієї концепції нами розроблено та виготовлено спортивний костюм для осіб з травмами хребта, які користуються для пересування інвалідним візком. Костюм відрізняється сучасним дизайном, намаганням максимально задовільнити вимоги споживачів та забезпечити високі гігієнічні та ергономічні властивості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Супрун Н.П., Власенко В.І., Арабулі С.І. Текстиль та багатофункціональні текстильні композиційні матеріали у виробках для інвалідів та важко хворих. Київ. КНУТД. - 2011. - 360 с.
2. Мархай М.А., Супрун Н.П. Загальні аспекти розробки адаптаційного одягу для інвалідів// Вісник Херсонсько-го національно-го технічного університету. 2010. -№1(37). – С. 117- 120.
3. Pojilov-Nesmiyan G., Ivanov I., Suprun N. Adapted clothes for the mobility impaired. // Creativitate. Tecnology. Marketing: CTM 2017: Proceedings of the IVth International Symposium (26 – 28 October). – Moldova, Chisinau, 2017. – P. 201–206.

SUPRUN N. ADAPTATION CLOTHING AS A COMPONENT OF A UNIVERSAL DESIGN

The paper presents the results of the analysis of the necessity of creating adaptive clothing for people with disabilities with the purpose of reducing their social and mental isolation in society.. As part of the concept of universal design, the development of a sports suit for persons with spinal injuries, who used wheelchairs, was made. The costume is characterized by a modern design, an attempt to satisfy the demands of consumers as much as possible and provide high hygienic and ergonomic properties.

Key words: *adaptive clothing, universal design, sportswear for people with spinal injuries.*